

REPORTATGE | Encara hi ha més de vuitanta capses amb uns dos-cents documents a cada una d'elles per analitzar

L'arxiu dels 20.000 pergamins

L'Arxiu Capitular de la Catedral de Tortosa custodia un impressionant fons que es remunta al segle XII i que sobresurt per la preciosa documentació manuscrita de l'edat mitjana

A. CARALT

L'Arxiu Capitular de la Catedral de Santa Maria de Tortosa va obrir ahir les seves portes per mostrar la tasca que està desenvolupant en els últims temps, un cop el 2012 va obrir les portes de nou després de tres anys d'obres de rehabilitació de la seu, al complex de la Catedral.

L'arxiu acull l'impressionant fons acumulat pels canonges de la Catedral des de la creació de la canònica, el 1148, any de la reconquesta de la ciutat per part de Ramon Berenguer IV.

El canonge arxiver Josep Alanyà destaca, per sobre la resta, el fons de pergamins, un total de 20.000, i de diverses procedències, pergamins papals, reials, episcopals, entre els més importants. Ara bé, molts daten dels segles XVI i XVII i es poden considerar documents ordinaris. «Els que tenen més valor per la seva antiguitat són els relatius als segles XII, XIII, XIV i XV».

Pel que fa a la biblioteca capitular, incidí en un tresor del segle XI, una Poètica d'Horaci, l'única que es conserva íntegra a l'Estat espanyol, alguns incunables «impresos i acolorits a mà», i uns 330 còdexs, alguns d'ells de temàtica musical però també de molts altres sabers que havien estat utilitzats per l'escola catedralícia durant l'edat mitjana.

L'arxiu està duent a terme una tasca de neteja i planxat de desenes dels pergamins, fins ara se n'han restaurat una vintena.

I és que una part dels manuscrits encara estan enrotllats, fet que en dificulta la bona conservació i sobretot la consulta. Precisament, per a facilitar la consulta la informació dels perga-

El canonge arxiver Josep Alanyà, ahir mostrant un dels valuosos pergamins dipositats a l'Arxiu Capitular. FOTO: JOAN REVILLAS

mins s'han transcrit històricament en els anomenats llibres cartularis.

Això a banda, explicà que la institució està treballant en l'edició del tercer volum del Diplomatar de la Catedral, sota la direcció d'Antoni Virgili, amb la documentació de l'època dels bisbes i canonges durant la reconquesta de València per part del rei Jaume I. El llibre serà editat, com els dos anteriors, per la Fundació Noguera.

Capses amb sorpreses

A més, l'arxiu conserva una vintena de capses amb més de

200 documents cadascun encara per analitzar.

En aquestes capses, precisà el canonge arxiver, «hi ha de tot». En les primeres que s'han analitzat s'han trobat cartes del bisbe italià que va crear el Convent de la Puríssima de Tortosa o els ver-

sos recitats a la ciutat a principis del segle XVII per celebrar la incorporació al govern del rei Carles II de Joan d'Àustria «Aquest document, va aparèixer precisament ahir», explicà amb naturalitat l'arxiver. La documentació d'aquestes capses data des del segle XV fins al segle XIX.

L'any 1974 la benedictina Universitat Saint John's de Minnesota (Estats Units) va signar un conveni pel qual va digitalitzar tots els cartularis on estaven transcrits la majoria de pergamins i tota la biblioteca capitular.

Així doncs l'investigador que desitja obtenir còpia de la docu-

mentació ho ha de sol·licitar allí prèvia autorització i pagament d'una taxa per part de l'arxiu capitular. «Els no poden emetre cap còpia sense la nostra autorització. I avui en dia amb els correus electrònics les peticions es resolen amb facilitat», afegí.

La digitalització evita la «manipulació constant» dels fràgils i centenaris documents «per respecte a les generacions futures». També es pot consultar la documentació al mateix arxiu prèvia reserva per correu electrònic.

Investigadors d'arreu del món han consultat en els últims anys documentació de l'arxiu.

Una part important de l'arxiu està digitalitzat per una universitat benedictina dels Estats Units